

**SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI W LATACH 2023-2024
„PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI POWIATU ŚREMSKIEGO
NA LATA 2021-2024”**

Rada Powiatu w Śremie w dniu 26 lutego 2021 r. podjęła uchwałę nr XXVI/210/2021 w sprawie przyjęcia „Powiatowego programu opieki nad zabytkami powiatu śremskiego na lata 2021-2024” (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2021 r., poz. 1873). Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 2024, poz. 1292) z realizacji programu zarząd powiatu sporządza co 2 lata sprawozdanie, które przedstawia się radzie powiatu.

„Powiatowy program opieki nad zabytkami powiatu śremskiego na lata 2021-2024” zakłada realizację trzech priorytetów poprzez poszczególne kierunki i zadania:

- I. Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania.
- II. Wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego.
- III. Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych, edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami.

**I. ZAHAMOWANIE PROCESÓW DEGRADACJI ZABYTKÓW
I DOPROWADZENIE DO POPRAWY STANU ICH ZACHOWANIA**

1. Działania związane z ochroną zabytków i dziedzictwa kulturowego

Kierunek ten obejmuje formalne działania realizowane przez powiat we współpracy z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Ich realizacja uzależniona jest w dużej mierze od realizacji zadań ww. konserwatora zabytków. W kolejnych punktach przedstawiono poszczególne zadania.

1.1. Ustanawianie przez Starostę na wniosek Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków społecznych opiekunów zabytków, prowadzenie listy społecznych opiekunów zabytków, wydawanie osobom fizycznym legitymacji społecznego opiekuna zabytków, wydawanie zaświadczeń osobom prawnym lub innym jednostkom organizacyjnym nieposiadającym osobowości prawnej, pełniącym funkcję społecznego opiekuna zabytków.

Zgodnie z art. 103 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 2024, poz. 1292) społeczny opiekun zabytków jest ustanawiany przez starostę, na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków. W latach 2023-2024 Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Poznaniu nie wystąpił z wnioskiem o ustanowienie w powiecie śremskim społecznego opiekuna zabytków.

1.2. Umieszczanie przez Starostę w porozumieniu z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, na obiekcie zabytkowym nieruchomym, wpisanym do rejestru zabytków, znaku informującego o tym, że zabytek ten podlega ochronie.

Jedną z form ochrony zabytków jest wpisanie go do rejestru zabytków, który prowadzony jest przez wojewódzkiego konserwatora zabytków. Zabytki nieruchome na terenie województwa wielkopolskiego wpisywane są z urzędu lub na wniosek właściciela zabytku do rejestru Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Na takim obiekcie można umieszczać znak informujący o tym, iż zabytek ten podlega ochronie. Umieszczenie znaku musi zostać uzgodnione z wojewódzkim konserwatorem zabytków. W latach 2023-2024 żaden z właścicieli obiektów zabytkowych nie zwrócił się do starostwa z wnioskiem o umieszczenie na obiekcie znaku informacyjnego.

Dnia 03.01.2023 r. pismem nr Po-WD.5140.7750.32.2019 Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków poinformował o wpisaniu do rejestru zabytków nieruchomych województwa wielkopolskiego kamienicy przy ulicy Poznańskiej nr 20 w miejscowości Śrem:

- kamienica przy ulicy Poznańskiej 20 w miejscowości Śrem, gmina Śrem, powiat śremski zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 470/1, arkusz mapy 9, obręb 0007 Śrem w zespole kamienic Spółdzielni Mieszkaniowej Urzędników Niemieckich w Poznaniu - pod numerem rejestru 1153/Wlkp/A na podstawie decyzji Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków - Po-WD.5140.7750.28.13R. 2019 z 28.11.2022 r. Ww. decyzja stała się ostateczną 03.01.2023 r.

Tym samym pismem Wielkopolski Wojewódzki Konserwator zabytków poinformował, iż sąsiednie 2 kamienice przy ul. Poznańskiej 22 i 24 również wpisane zostały do rejestru zabytków. Decyzje w sprawie tych kamienic stały się ostateczne 28.12.2022 r.

2. Rewitalizacja obiektów zabytkowych

„Powiatowy program opieki nad zabytkami powiatu śremskiego na lata 2021-2024” jest kontynuacją poprzednich programów i szczególny nacisk kładzie na powstrzymanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy ich stanu zachowania. Działania prowadzone są poprzez prace remontowo-budowlane przy obiektach będących własnością powiatu oraz poprzez dofinansowanie prac prowadzonych przy innych zabytkach wpisanych do rejestru zabytków. W kolejnych punktach przedstawiono poszczególne zadania.

2.1. Zabezpieczenie w budżecie powiatu śremskiego środków na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków niebędących własnością powiatu.

Ustalając wydatki budżetowe na kolejny rok Rada Powiatu w Śremie każdorazowo zabezpiecza środki na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami z przeznaczeniem na dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie prac

remontowych i konserwatorskich obiektów zabytkowych przekazane jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych. W 2023 w budżecie powiatu śremskiego zabezpieczono kwotę 85.000 zł, a w 2024 roku 90.000 zł.

2.2. Udzielanie na wniosek zainteresowanych podmiotów dotacji z budżetu powiatu na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, co wpływać będzie na zahamowanie procesu degradacji zabytków i na poprawę ich stanu zachowania.

Rada Powiatu w Śremie uchwałą Nr IX/79/2015 z dnia 28 sierpnia 2015 r. określiła zasady udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2015 r. poz. 5078, z 2021 r. poz. 4603, z 2023 r. poz. 2332). Dnia 29 listopada 2024 r. Rada Powiatu w Śremie podjęła uchwałę Nr VIII/52/2024 w sprawie zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (Dz. U. Woj. Wlkp. 2024, poz. 10292), która zastąpiła uchwałę z 2015 r.

W latach 2023-2024 Rada Powiatu w Śremie udzieliła dotacji następującym podmiotom:

Nazwa podmiotu	Zakres prac, na które udzielono dotacji	Kwota dotacji
Rok 2023		
Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła w Dolsku ul. Kościelna 1 63-140 Dolsk	Wykonanie projektu budowlanego zgodnie z przepisami Prawa budowlanego na remont zabytkowego dachu kościoła parafialnego pw. św. Michała Archanioła w Dolsku	20 000,00
Parafia Rzymskokatolicka pw. NMP Wniebowziętej w Śremie ul. Farna 9; 63-100 Śrem	Konserwacja elewacji i wątku ceglanego kościoła pw. Świętego Ducha w Śremie. Etap I	50 000,00
Rok 2024		
Parafia Rzymskokatolicka pw. N.M.P. Niepokalanie Poczętej we Włoszczewkach	Konserwacja ołtarza głównego w kościele pw. N.M.P. Niepokalanie Poczętej we Włoszczewkach – etap drugi	50 000,00

W roku 2023 z budżetu powiatu śremskiego na dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane wydatkowana została kwota **70 000,00 zł**, natomiast w 2024 r. kwota **50 000,00 zł**.

Wszystkie wyżej wykazane podmioty wykonały zakres prac, na który otrzymały dofinansowanie i rozliczyły się w terminie z przyznanych dotacji.

2.3. Kontynuacja prowadzenia prac remontowo-budowlanych oraz konserwatorskich przy obiektach zabytkowych nieruchomych, będących własnością powiatu; zabezpieczenie i utrzymanie tych obiektów oraz ich otoczenia w jak najlepszym stanie; korzystanie z nich w sposób zapewniający trwałe zachowanie ich wartości.

Poniżej przedstawiono spis prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy obiektach zabytkowych będących własnością powiatu oraz podjętych działań zmierzających do utrzymania obiektów i ich otoczenia w jak najlepszym stanie w latach 2023-2024.

W 2024 r. dokonano modernizacji wejścia głównego do budynku **Starostwa Powiatowego w Śremie**. Zadanie zostało dofinansowane w wysokości 146 594,09 zł ze środków Rządowego Programu Odbudowy Zabytków.

W **Liceum Ogólnokształcącym im. Gen. Józefa Wybickiego w Śremie** (gmach dawnego gimnazjum w Śremie wraz z salą gimnastyczną) w latach 2023-2024 wykonano następujące prace:

- malowanie: gabinetu pedagoga specjalnego, sal nr 3, 12, 4, 25, 29, 33, 34, 31, 32 – 121 278,38 zł,
- naprawa oświetlenia ewakuacyjnego w auli szkolnej i montaż oprawy awaryjnej w piwnicy, naprawa podłogi w klasie 28 (oraz wymiana list przypodłogowych) oraz wykładziny podłogowej w sali 25, 31, 32, 33, 34, 8, 2, malowanie podłogi w szatni nr 2 budynku szkoły oraz sufitu w szatniach 2 i 6, montaż nowych drzwi, listw przypodłogowych, mlecznych drzwi oraz wykonanie nowej podłogi i przebudowa instalacji elektrycznej w zapleczu chemicznym sali 25, remont pomieszczenia archiwum, naprawa rolet w auli, renowacja wewnętrznych schodów dębowych – 54 282,05 zł,
- montaż nowych drzwi do WC chłopców, roboty instalacyjne w łazience damskiej, remont głównych rur do wody, wymiana instalacji wodno-kanalizacyjnej w pomieszczeniu radia szkolnego – 75 474,26 zł,
- naprawa dachu: w szkole, w sali gimnastycznej, nad salą 34 – 20 856,80 zł,
- w piwnicy: przebudowa instalacji elektrycznej w szatni, montaż nowego oświetlenia, roboty instalacyjne w łazience, opracowanie założeń projektowych i kosztorysu do łazienki, montaż nowych drzwi w gabinecie pedagoga, siłowni, harcówki i na klatce schodowej, wymiana starego grzejnika, naprawa rury instalacyjnej w kotłowni - 35 628,50 zł,
- naprawa oprawy LED w sali gimnastycznej, wymiana instalacji elektrycznej w archiwum oraz montaż nowych opraw LED, montaż nowej instalacji teleinformatycznej oraz elektrycznej w sali 31 i 32 – 18 530,46 zł,
- utwardzenie placu kostką brukową – 54 634,40 zł.

Koszt prac wyniósł 380 684,85 zł.

W **Zespole Szkół Rolniczych w Grzybnie** (zespół dworski: budynek dworu i park) wykonano następujące prace:

- modernizacja sieci sanitarnej wraz z łazienkami w budynku ZSR – 158 498,87 zł,
- utwardzenie placu manewrowego z dojazdem w ZSR – 159 898,83 zł,

- naprawa awarii instalacji podposadzkowej kanalizacji sanitarnej w ZSR – 102 000,00 zł,
- remont klatki schodowej w budynku ZSR zgodnie z wymogami przeciwpożarowymi – 151 040,00 zł,
- utwardzenie nawierzchni w granicach działki budowlanej w ramach remontu placu ogrodowego służącego celom dydaktycznym – 155 799,91 zł.

Koszt prac wyniósł 727 237,61 zł.

W Domu Pomocy Społecznej w Śremie (budynek dawnego lazaretu wraz z przylegającą kaplicą przyszpitalną) wykonano następujące prace:

- wymiana paneli podłogowych w pokoju nr 6, naprawa placu przy podjeździe, malowanie korytarzy na I piętrze, drzwi do pokoi na parterze i I piętrze oraz klatki schodowej nr 1, wymiana okna w kotłowni budynku administracji i w pokoju 119, naprawa dachu przy kominie, wymiana wykładziny w jadalni.

Koszt prac remontowych wyniósł 127 287,80 zł.

Ponadto pracownicy we własnym zakresie wykonali: malowanie pokoi 6, 24, 110, 15, 16, 28, 29, 30, malowanie sufitów w łazienkach nr 204, 208, malowanie ścian przy drzwiach do pokoi 19, 23, 26, 27, odmalowanie pomieszczenia z chłodnią, korytarza przy kuchni, ścian nad płytkami w pralni i gabinetu pomocy przedmedycznej.

W budynku **Powiatowego Zarządu Dróg w Śremie** przy ul. Marciniaka 2 wykonano następujące prace:

- 2023 r. – modernizacja poddasza w budynku PZD na potrzeby utworzenia gabinetów Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Śremie – 157 931,40 zł,
- 2024 r. – modernizacja pomieszczeń PZD – 157 745,74 zł.

Koszt prac remontowych wyniósł 315 677,14 zł.

Ponadto w **Domu Pomocy Społecznej w Psarskiem** (zespół pałacowy: budynek pałacu i park) pracownicy DPS zatrudnieni na stanowiskach robotnik gospodarczy wykonali prace w ramach bieżącej działalności. Wśród tych prac wymienić można: malowanie ścian i sufitów w pomieszczeniach 115, 113, 116, 109, 129, 108, 6, 8, korytarzu, pomieszczeniu strugarki, stołówce, świetlicy, klatce schodowej, sekretariacie oraz zabezpieczenie przed wilgocią tarasów przy pok. 103 i 108. Koszt materiałów wyniósł 21 011,73 zł. Dodatkowo wykonano:

- modernizację głównej klatki K1 w zakresie dostosowania do wymogów przeciwpożarowych – 138 889,80 zł,
- modernizację istniejącego źródła światła na energooszczędne – 39 648,45 zł,
- remont i naprawę połaci dachu na części północnej budynku pałacu – 29 000,00 zł,

- wyposażono ambulatorium na I piętrze w meble medyczne – 49 344,81 zł.

Koszt prac wyniósł 256 883,06 zł.

II. WYEKSPONOWANIE POSZCZEGÓLNYCH ZABYTEKÓW ORAZ WALORÓW KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

1. Edukacja i podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie ochrony zabytków

Przy realizacji tego kierunku szczególny nacisk kładziony jest na działania edukacyjne skierowane do mieszkańców powiatu śremskiego uświadamiające wartość lokalnego krajobrazu kulturowego oraz pielęgnujące pamięć i wiedzę o historii i lokalnych zabytkach. Działania w tym zakresie realizowane są również w szkołach ponadpodstawowych, zgodnie z podstawą programową. W kolejnych punktach przedstawiono poszczególne zadania.

1.1. Rozwijanie działalności edukacyjnej poprzez współdziałanie z samorządami, organizacjami pozarządowymi i instytucjami, popularyzującą ochronę zabytków, kulturę, regionalne tradycje.

W latach 2023-2024 Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości była organizatorem VIII i IX edycji wojewódzkiego konkursu wiedzy o gen. Józefie Rufinie Wybickim i polskich symbolach narodowych. Partnerami konkursów byli: Stowarzyszenie Miłośników Dziedzictwa Narodowego im. gen. Józefa Wybickiego, Szkoła Podstawowa im. Józefa Wybickiego w Manieczkach oraz Muzeum Śremskie. W zakresie obsługi technicznej aplikacji konkursowej „Contest”, Unia współpracowała z firmą Nazaweb ze Śremu, która wykonała wszystkie prace pro bono. W proces modyfikacji aplikacji Unia, razem z firmą Nazaweb, włączyła uczniów - praktykantów z Zespołu Szkół Ekonomicznych w Śremie.

W VIII edycji konkursu udział wzięło 98 osób z Wielkopolski. Eliminacje wojewódzkie odbywały się w formule on-line w dniu 14.04.2023 r. Do finału konkursu, który został zorganizowany 27.05.2023 r. w Szkole Podstawowej w Manieczkach, zakwalifikowało się 52 uczestników. Finał miał formę testu tradycyjnego. Każdy uczestnik finału otrzymał dyplom, wydawnictwa, a zwycięzcy nagrody w tym samym dniu, po zakończeniu finału konkursu. Nagrody o łącznej wartości 2 700,00 zł sfinansowano ze środków pozyskanych z Kuratorium Oświaty w Poznaniu oraz środków własnych Unii. Konkurs odbywał się pod honorowym patronatem Wielkopolskiego Kuratora Oświaty w Poznaniu. Obsługa konkursu w tym: utrzymanie serwera, domeny, mailing transakcyjny, nagrody dla zwycięzców, dyplomy to koszt 2000 zł, który Unia poniosła w ramach środków własnych.

Do IX edycji konkursu zgłosiło się 98 uczniów z Wielkopolski. Po dopełnieniu wszelkich formalności w eliminacjach wojewódzkich, które odbyły się on-line 9.04.2024 r., udział wzięło 98 uczniów, a w finale 29 osób. Finał konkursu odbył się 25.05.2024 r. w Szkole Podstawowej im. gen. Józefa Wybickiego w Manieczkach i miał formę testu tradycyjnego. Wszystkim uczestnikom finału wręczono dyplomy

udziału i wydawnictwa, a w dniu 15 września 2024 r. podczas plenerowej imprezy międzypokoleniowej Dzień Hymnu Polskiego w Manieczkach wręczono nagrody zwycięzcom. Konkurs odbył się pod honorowym patronatem Wielkopolskiego Kuratora Oświaty oraz był wpisany na listę konkursów tematycznych. Nagrody o łącznej wartości 3 000,00 zł zostały sfinansowane przez Kuratorium Oświaty w Poznaniu oraz współorganizatora - Stowarzyszenie Miłośników Dziedzictwa Narodowego im. gen. Józefa Wybickiego. Obsługa konkursu w tym: utrzymanie serwera, domeny, mailing transakcyjny, dyplomy to koszt: 1800 zł, który Unia poniosła w ramach środków własnych.

Dnia 23.05.2023 r. Dom Pomocy Społecznej w Psarskim zorganizował wraz z Centrum Usług Społecznych w Śremie spotkanie historyczne z cyklu „Spacery Historyczne po Śremie”. Wydarzenie miało na celu popularyzację zabytkowego pałacu w Psarskim i otaczającego go parku poprzez przedstawienie jego historii i wartości dla lokalnego krajobrazu kulturowego. W inicjatywie uczestniczyli mieszkańcy powiatu śremskiego – członkowie Klubu Senior+.

1.2. Wprowadzanie tematyki opieki nad zabytkami i historii regionu do zajęć szkolnych poprzez organizowanie lekcji popularyzujących historię powiatu oraz zabytki znajdujące się na jego terenie.

Listopadową tradycją społeczności Liceum Ogólnokształcącego im. Gen. J. Wybickiego w Śremie jest przemarsz na Plac 20 października w Śremie i uroczyste odtąńczenie poloneza. Wydarzenie to odbywało się kolejno 10.11.2023 r. i 08.11.2024 r.

Wartym zaznaczenia jest włączenie historii regionalnej do lekcji historii uczniów Liceum. Przykładem są lekcje dotyczące Operacji Tannenberg i rozstrzelania obywateli ziemi śremskiej na śremskim rynku w dniu 20 października 1939 r.

W 2013 r., z okazji jubileuszu 155-lecia śremskiego Liceum, otwarto Galerię Wybitnych Absolwentów, której inicjatorem było Stowarzyszenie Absolwentów Liceum Ogólnokształcącego im. Gen. Józefa Wybickiego. Sylwetki uhonorowanych absolwentów umieszczane są w budynku szkoły w postaci biogramów oraz w chodniku przed wejściem w postaci imiennych medalionów. W 2023 roku odbyła się uroczystość z okazji wprowadzenia do Galerii dr. med. Friedricha Schaefera, natomiast w 2024 roku do Galerii dołączył ks. dr Czesław Piotrowski i prof. hab. Jan Berdyszak.

Zespół Szkół Ekonomicznych im. Cyryla Ratajskiego w Śremie zrealizował wycieczki dydaktyczne, w których programie znalazło się zwiedzanie zabytków regionu, województwa wielkopolskiego, Polski, a także krajów sąsiednich. Podczas wizyty w izbie pamięci Spółdzielczego Banku Ludowego w Śremie uczniowie zapoznali się z postacią ks. Piotra Wawrzyniaka. Podczas wycieczki do Poznania szczególny nacisk położono na zabytki związane z życiem i działalnością patrona szkoły – Cyryla Ratajskiego. W ramach bieżących zajęć uczniowie na lekcjach plastyki zapoznali się z obiektami zabytkowymi Śremu, poznali style architektoniczne Kościoła Pofranciszkańskiego pw. Narodzenia NMP, Kościoła Farnego pw. Wniebowzięcia NMP, śremskiego ratusza i budynków otaczających rynek. Natomiast podczas zajęć z wychowawcą uczniowie omówili regionalne zwyczaje i tradycje, szczególnie te związane z obchodzonymi świętami. W klasach

drugich przeprowadzono lekcje poświęcone gwarze regionu śremskiego. Ponadto uczniowie uczestniczyli w *Lekcji historii* w Bramie Poznania.

Wśród działań realizowanych przez społeczność szkoły znalazły się: odwiedziny w okresie Święta Wszystkich Świętych grobów zasłużonych Wielkopolan przez wolontariuszy, objęcie opieką grobów zasłużonych śremlan na cmentarzu przy Kościele Farnym, a także uczestnictwo w wydarzeniach przygotowanych przez Muzeum Śremskie oraz Bibliotekę Publiczną im. Heliodora Święcickiego w Śremlu.

Zespół Szkół Politechnicznych im. Powstańców Wielkopolskich w Śremlu podejmuje tematykę dotyczącą historii regionu oraz zabytków regionu podczas lekcji historii, historii i teraźniejszości oraz geografii.

Tematyka zabytków ziemi śremskiej realizowana jest przez uczniów technikum organizacji turystyki podczas lekcji z zakresu teoretycznych przedmiotów zawodowych. W ramach lekcji historii, przedmiotów zawodowych w branży turystycznej i budowlanej oraz podczas rajdów szkolnych młodzież poznaje miejskie szlaki turystyczne i znajdujące się przy nich obiekty zabytkowe. Podczas lekcji religii uczniowie poznają lokalne kościoły (Pofranciszkański, Farny, Św. Ducha), poznają ich historię i rozpoznają style architektoniczne. Podczas lekcji wychowawczych realizowane są spacer historyczne „Refleksja nad życiem i szacunkiem do tradycji – spacer pamięci”, podczas których uczniowie uczestniczą w praktycznej lekcji promowania dziedzictwa kulturowego regionu. Część wycieczek realizowana jest w październiku i listopadzie i połączona jest m.in. z ze sprzątaniem cmentarza farnego, porządkowaniem pomników powstańczych, złożeniem przy nich kwiatów i zapaleniem zniczy. Cyklicznie organizowane są wycieczki do Bramy Poznania. Corocznie uczniowie wraz z opiekunami uczestniczą w rajdach rowerowych, np. rajd im. Maksymiliana Cygalskiego do Zawór, który rozpoczyna się w szkole przy Pomniku Powstańców Wielkopolskich. Ponadto uczniowie szkoły corocznie biorą udział w Konkursie wiedzy o Gen. Józefie Wybickim i polskich symbolach narodowych. Dnia 27.12.2024 r. zorganizowano I Szkolny Bieg Niepodległości, którego start znajdował się przy Pomniku Dobosza w Parku Miejskim, a meta w szkole przy Pomniku Powstańców Wielkopolskich.

Od kilku lat w szkole realizowany jest corocznie ministerialny projekt „Szkoła pamięta”, w ramach którego oprócz uroczystych obchodów Święta Niepodległości organizowane są wycieczki do Muzeum Powstania Wielkopolskiego w Lusowie i Poznaniu.

Uczniowie **Zespołu Szkół Technicznych im. Hipolita Cegielskiego w Śremlu** regularnie uczestniczą w lokalnych obchodach świąt patriotycznych na terenie powiatu śremskiego: Narodowym Dniu Zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego, powiatowych obchodach Święta Niepodległości na Placu 20 Października w Śremlu, obchodach Dnia Zwycięstwa w rocznicę zakończenia II wojny światowej, uroczystości poświęconej Pamięci Ofiar Katyńskich w Śremlu, etc. W wydarzeniach patriotycznych i kulturalnych szkołę reprezentują również Kadeci z Kompanii Reprezentacyjnej Korpusu Kadetów, działającej przy Zespole Szkół Technicznych. W okresie sprawozdawczym Korpus Kadetów wziął udział w wydarzeniach: Happening Patriotyczny, dostarczanie paczek świątecznych dla komбатantów oraz osób represjonowanych z powiatu śremskiego pod patronatem Ministra Obrony Narodowej, Święto Żołnierzy Wojsk Łączności oraz przysięgi wojskowe i inne

uroczystości w 6. batalionie dowodzenia i 6. batalionie chemicznym Sił Powietrznych w Śremie.

Klasy drugie technikum architektury krajobrazu w **Zespole Szkół Rolniczych w Grzybnie** w okresie sprawozdawczym uczestniczyły w wykładach dotyczących zagadnień związanych z rewaloryzacją, modernizacją i konserwacją zabytkowych założeń ogrodowych. Ponadto w szkole odbyły się wykłady „Zespół Pałacowo-Parkowy w Grzybnie” i „Założenia śródpolne wczoraj i dziś – wykład i warsztaty”. Od 2023 roku społeczność szkolna organizuje uroczystość Dzień Patrona Szkoły – Gen. Józefa Rufina Wybickiego. Szkoła współpracuje również ze Stowarzyszeniem Miłośników Dziedzictwa Narodowego im. Gen. Józefa Wybickiego poprzez organizację prelekcji, wykładów i pielęgnację miejsc pamięci poświęconych Wybickiemu.

Uczniowie **Zespołu Szkół Specjalnych im. Marii Grzegorzewskiej w Śremie** uczestniczyli w wycieczkach po mieście, które miały na celu zapoznanie uczniów z lokalnymi zabytkami, poznanie ich historii oraz zrozumienie konieczności ich ochrony. Na trasie wycieczek znalazły się:

- Plac 20 Października i śremski ratusz – poznanie historii centralnego placu miasta, jego dawnych funkcji i architektury,
- Kościół Farny pw. NMP Wniebowziętej w Śremie – omówienie stylu architektonicznego oraz znaczenia obiektów sakralnych jako dziedzictwa kulturowego,
- Wieża ciśnień – przykład zabytku techniki i rozmowa o dawnych systemach wodociągowych.

2. Dostęp do informacji o dziedzictwie kulturowym powiatu

Realizacja programu opieki nad zabytkami w ramach tego kierunku kładzie nacisk na gromadzenie informacji o lokalnych zabytkach oraz historii, tradycji i kulturze oraz rozpowszechnianie tych informacji za pośrednictwem różnorodnych nośników wśród mieszkańców powiatu śremskiego oraz poza granicami powiatu. W kolejnych punktach przedstawiono poszczególne zadania.

2.1. Wydawanie i rozpowszechnianie materiałów, publikacji, folderów dotyczących zabytków w powiecie oraz wspieranie wydawania niekomercyjnych niskonakładowych wydawnictw (katalogów, przewodników, albumów, widokówek, kalendarzy i innych wydawnictw prezentujących środowisko kulturowe powiatu).

Powiat śremski co roku nabywa i rozpowszechnia wydawany periodycznie „Śremski notatnik historyczny” pod redakcją Krzysztofa Budzynia. W okresie sprawozdawczym ukazało się podwójne wydanie numer 27/28.

W 2024 r. powiat śremski zakupił ponadto dwa lokalne wydawnictwa:

- „Ksiądz Jan Piotrowski – sekretarz królewski i pamiętnikarz” Wojciecha Lipońskiego,

- „Biała róża... i 104 wiersze wybrane” Genowefy Karolewskiej. Pozycję tę wydano z inicjatywy Klubu Literackiego „Amator” działającego przy Centrum Usług Społecznych w Śremie.

Ponadto w 2023 r. powiat śremski dofinansował drugie wydanie publikacji „Historia 6 Pułku Łączności Wojsk Lotniczych” autorstwa płk Ryszarda Wróbla, której inicjatorem był Światowy Związek Polskich Żołnierzy Łączności – Oddział Śrem.

Wydział Oświaty, Kultury, Sportu i Promocji Powiatu posiada na stanie materiały promocyjne i wydawnictwa, które systematycznie rozpowszechnia wśród odwiedzających Starostwo Powiatowe w Śremie gości, jak również przekazuje innym jednostkom w związku z organizowanymi wydarzeniami i wyjazdami o zasięgu powiatowym i ogólnopolskim.

Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości w latach 2023-2024 realizował projekt „Spacer po...”. Jest to seria pięciu wydawnictw turystycznych „Spacer po...” (Brodnicy, Dolsku, Książu Wlkp., Śremie i Krzywiniu) w łącznym nakładzie 10 000 szt. W ramach promocji wydawnictw zorganizowano również spotkanie promocyjne „Moje podróże małe i duże” w dniu 18 listopada 2024 r. w Bibliotece Publicznej im. H. Święckiego w Śremie, w którym uczestniczyło 37 osób. Foldery są promowane w punkcie IT w siedzibie Unii, księgarniach w Śremie oraz członków Unii i Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej. Wartość projektu „Spacer po ...” to 47 654,39 zł, z czego 15 000,00 zł zostało współfinansowane przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego.

Kolejnym projektem Unii jest „#Zielonomi w Śremie”, który jest realizowany od 2022 r. W ramach projektu w 2023 r. wykonano trzy foldery kart questu i wydano je w nakładzie 6000 egz., zrealizowano jedno szkolenie z metodologii tworzenia edukacyjnych gier terenowych, w którym udział wzięło 19 osób oraz zorganizowano cztery spacer z przyrodniczymi questami, w których udział wzięło łącznie 145 osób. Questy były również umieszczone w formie plików pdf na stronie Unii, regionwielkopolska.pl oraz questy.org.pl (w ramach ogólnopolskiej aplikacji). Questy promowały trzy śremskie parki. W 2024 r. wykonano 3 karty wypraw w łącznym nakładzie 6000 egz. oraz e-booki, zorganizowano 4 spotkania robocze z partnerami projektu i mieszkańcami, którzy je współtworzyli, zorganizowano 3 spacer promujące questy, w których udział wzięło 197 osób. Questy promowały: Zalew Śremski w Psarskiem, zielone tereny nad promenadą w Śremie (ogród Muzeum Śremskiego, promenada i ul. Mickiewicza), Jezioro Grzymisławskie (Jeziorany i plaża miejska nad jeziorem). Questy były również umieszczone w formie plików pdf na stronie Unii, regionwielkopolska.pl oraz questy.org.pl (w ramach ogólnopolskiej aplikacji). Wartość projektu w 2023 r. to 20 529,40 zł, w tym dofinansowanie ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego to 15 000,00 zł. Wartość projektu w 2024 r. to 20 081,15 zł, w tym dofinansowanie ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego to 15 000,00 zł.

Unia, we współpracy ze Szkołą Podstawową w Książu Wlkp. i Centrum Kultury Książ Wlkp., opracowała w 2024 r. edukacyjną grę terenową - quest o Doktorze Maksymilianie Krybusie w ramach 130. rocznicy jego urodzin. Quest wydano w ramach serii Wielkopolskie Questy, we współpracy z Wojewódzką Biblioteką

Publiczną i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu, a jego promocja odbyła się w dniu 11 października br.

W ramach realizowanego w 2024 r. projektu „Mój fyrtel - JEZIORANY” Unia wydała folder z ilustrowaną mapą wrażeńową osiedla Jeziorany w nakładzie 5000 egz. wraz z e-bookiem. Celem projektu była popularyzacja i zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego osiedla Jeziorany w Śremie, a także integracja i aktywizacja jego mieszkańców.

2.2. Upowszechnianie wiedzy o zasobach kulturowych i przyrodniczych powiatu, a także o jego walorach turystycznych na stronie internetowej powiatu: www.powiat-srem.pl oraz w innych dostępnych środkach masowego przekazu.

Na stronie internetowej powiatu śremskiego www.powiat-srem.pl w zakładce NA SZLAKU zamieszczony jest wykaz najciekawszych zabytków w powiecie, zawierający ich opis oraz fotografie. W zakładce znajduje się również „Program opieki nad zabytkami powiatu śremskiego na lata 2017-2020” oraz „Program opieki nad zabytkami powiatu śremskiego na lata 2021-2024”. Oprócz tego zapoznać można się ze szlakami rowerowymi i pieszymi przebiegającymi przez teren powiatu.

W latach 2023-2024 na stronie internetowej w zakładce AKTUALNOŚCI zamieszczane były informacje o wydarzeniach promujących walory turystyczne i kulturowe powiatu śremskiego, m.in.:

- Konkurs Kulinaryny dla Kół Gospodyń Wiejskich "Bitwa Regionów" 2023,
- Konkurs wiedzy o gen. Józefie Rufinie Wybickim i Polskich Symbolach Narodowych – edycja 2023 i 2024,
- Spacery z questem "W Parku Miejskim im. Powstańców Wielkopolskich 1918-1919 w Śremie" – 21.04.2023 r.,
- Bezpłatny warsztat na temat tworzenia gier edukacyjno-turystycznych – questów – 18.04.2023 r.,
- Rowerem do... Dolska – 13.05.2023 r.,
- Piknik Myśliwski w Muzeum Śremskim - 03.06.2023 r.,
- Konkurs Drzewo Roku 2023 - informacja o głosowaniu na DĄB FRANEK rosnący w Sroczewie, gm. Książ Wlkp.,
- 20. Otwarty Maraton Kajakowy Warta Challenge – 23-25.06.2023 r.,
- Warsztat edukacyjny "Siła liderek" - 07.10.2023 r.,
- Rowerem do... Dąbrowy - 16.09.2023 r.,
- "Wolność w spódnicy zapisana", czyli zajęcia z performatywnego szycia patchworkowych Spódnic Wolności/Skirt of Life – 21.10.2023 r.,
- Festiwal Na Gotyckim Szlaku w Polsce Zachodniej – 23.09.2023 r.,
- Powstańczy Turniej Piłki Siatkowej - 10.02.2024 r.,
- Rowerem do... Jarosławek - 11.05.2024 r.,
- Obchody 80-lecia Jednostki Wojskowej w Śremie - 24.05.2024 r.,
- Spacer historyczny pt.: "Niezwykłe kobiety w Śremie" - 18.05.2024 r.,
- Spotkanie historyczne pt.: "Maria Skarbek – niezwykła kobieta z Ostrowieczna" - 06.07.2024r.,
- Ogólnopolski Rajd "Śrem i okolice z siodełka roweru" - 2-4.08.2024r.,

- Spacer z przyrodniczym questem "Zielono nad Wartą w Śremie" – 25.08.2024 r.,
- Rowerem do... Brodnicy - 21.09.2024 r.,
- Warsztat edukacyjny "Budżet domowy dawniej i dziś" - 17.10.2024 r.,
- Spacer z questem "Nad jeziorem Grzymisławskim w Śremie" - 23.10.2024 r.,
- Kongres Kobiet im. Emilii Sczanieckiej - 08.11.2024 r.,
- Spacer z questem "Nad Zalewem Śremskim w Psarskim" - 27.10.2024 r.,
- Spotkanie pt.: "Moje podróże małe i duże" - 18.11.2024 r.,
- Promocja publikacji pt.: "Układ - czyli savoir-vivre dawniej i dziś" - 20.11.2024 r.,
- Spotkanie podsumowujące projekt "Mój fyrtel - Jeziorany" - 16.12.2024 r.

Na stronie internetowej powiatu wskazany jest również kontakt do Unii Gospodarczej Regionu Śremskiego, która m.in. zajmuje się obsługą turystyczną w powiecie śremskim.

Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Małej Przedsiębiorczości prowadzi Centrum Informacji Turystycznej w Śremie (punkt IT certyfikowany przez Polską Organizację Turystyczną). Działalność CIT polega przede wszystkim na prowadzeniu działalności informacyjnej oraz udostępnianiu i sprzedaży wydawnictw o atrakcjach turystycznych regionu śremskiego i Wielkopolski.

Ponadto Unia realizuje turystyczną promocję regionu śremskiego na stronach www.unia.srem.com.pl (zakładka turystyka i dziedzictwo kulturowe) oraz na profilu FB Region Śremski.

2.3. Nagłaśnianie i informowanie lokalnej społeczności o ważnych odkryciach konserwatorskich i archeologicznych w celu budowania tożsamości historycznej oraz kreowania właściwych zachowań wobec dziedzictwa kulturowego.

W okresie objętym sprawozdaniem nie dokonano żadnego ważnego odkrycia konserwatorskiego lub archeologicznego.

2.4. Zamieszczenie na stronie internetowej Powiatowego programu opieki nad zabytkami powiatu śremskiego na lata 2021-2024.

„Program opieki nad zabytkami powiatu śremskiego na lata 2021-2024” zamieszczony został na stronie www.powiat-srem.pl w zakładce NA SZLAKU.

2.5. Współpraca z mediami i innymi podmiotami w celu promocji zabytków oraz upowszechniania działań związanych z opieką nad zabytkami.

Powiat śremski jest członkiem Stowarzyszenia Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości, które prowadzi regularne działania na rzecz promocji zabytków oraz realizuje projekty z zakresu zachowania dziedzictwa kulturowego. W skład Unii wchodzi również gminy: Brodnica, Dolsk, Krzywiń, Książ Wlkp. i Śrem. Składka członkowska za 2023 rok wyniosła 108 099,48 zł, a za 2024 rok 113 424,30 zł.

Unia jest członkiem Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej, dzięki czemu ma współudział w tworzeniu materiałów promocyjnych i informacyjnych do tematycznych wydawnictw turystycznych, udział i współuczestnictwo w wydarzeniach (konferencje, study tour dla dziennikarzy i touroperatorów, itp.) i targach promujących region i udział w szkoleniach branżowych dla pracowników IT. Ponadto realizuje promocję szkoleń realizowanych dla branży turystycznej oraz promocję na portalach internetowych i w mediach społecznościowych Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej. Jest to działanie całoroczne a składka członkowska stowarzyszenia za 2023 i 2024 r. wyniosła łącznie 18 356,10 zł.

Unia prowadzi też współpracę z Instytucją Kultury Pałac Dąbrowskiego w Winnej Górze. W dniu 5 listopada 2024 r. podpisano list intencyjny o współpracy partnerskiej na Szlaku Pracy Organicznej. Celem partnerstwa jest lepsza promocja i rozwój projektów związanych z wielkopolską pracą organiczną, sieciowanie usług, a także wspólne pozyskiwanie środków finansowych na realizację działań w tym zakresie. Unia koordynuje działania związane z zachowaniem dziedzictwa kulturowego pracy u podstaw oraz popularyzuje jej współczesne formy w regionie śremskim. Reprezentuje region śremski i działa w partnerstwie z: Muzeum Śremskim, Spółdzielczym Bankiem Ludowym im. ks. Piotra Wawrzyniaka w Śreмі, Stowarzyszeniem Miłośników Dziedzictwa Narodowego im. gen. Józefa Wybickiego, pałacem Jerzego Mańkowskiego w Brodnicy, KGW w Brodnicy „Aktywne Brodniczanki”, KGW „Jaszkowianki” w Jaszkanie, apartamentami „Na Plebanii”, Biblioteką Publiczną Miasta i Gminy Dolsk, Centrum Kultury Książ Wlkp., Ceglarnią Jarosławki. 9 grudnia br. przedstawiciele Unii uczestniczyli w Forum Pracy Organicznej w Turwi, gdzie razem z przedstawicielem Muzeum Śremskiego przedstawili zadania zrealizowane w ramach projektu „Sukces kobiety dawniej i dziś” w 2024 r. oraz propozycje działań na kolejny rok, które Unia planuje sfinansować w ramach Szlaku Pracy Organicznej (wydawnictwa, animacja-film o pracy organicznej).

III. PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ ZWIĘKSZAJĄCYCH ATRAKCYJNOŚĆ ZABYTKÓW DLA POTRZEB SPOŁECZNYCH, TURYSTYCZNYCH, EDUKACYJNYCH ORAZ WSPIERANIE INICJATYW SPRZYJAJĄCYCH WZROSTOWI ŚRODKÓW FINANSOWYCH NA OPIEKĘ NAD ZABYTKAMI.

1. Wykorzystanie walorów obiektów zabytkowych i dziedzictwa kulturowego jako czynnika wpływającego na rozwój powiatu

Realizacja tego kierunku zakłada wykorzystanie zasobów kulturowych powiatu w celu organizacji wydarzeń i inicjatyw mających korzystny wpływ na jego rozwój. Działania podejmowane są zarówno przez mieszkańców powiatu, organizacje pozarządowe, jak i jednostki samorządu terytorialnego, opierają się na tradycji i historii regionu i mają zasięg powiatowy i ponadpowiatowy. Realizacja tych działań wpływa na pozytywny wizerunek turystyczny i kulturowy powiatu. W kolejnych punktach przedstawiono poszczególne zadania.

1.1. Wspieranie organizacji spotkań na temat historii regionu, dawnego i dzisiejszego krajobrazu kulturowego, zabytków.

Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości we współpracy z Kołem PTTK Odlewni Żeliwa w Śremie oraz PGO S.A. Odlewnia Żeliwa Oddział w Śremie, zorganizowała 20.04.2024 r. spacer krajoznawczy, w ramach którego 150 osób zwiedziło Odlewnię Żeliwa oraz rozwiązało quest „W Parku Śremskich Odlewników”. Była to promocja nowej edukacyjnej gry terenowej, która powstała w 2023 r. w ramach projektu „#Zielonomi w Śremie”.

Unia była również współorganizatorem międzypokoleniowej imprezy plenerowej pt.: „Dzień Hymnu Polskiego”, która odbyła się 17 września 2023 r. w Brodnicy, a także 22 września 2024 r. w Manieczkach. Impreza promuje dziedzictwo kulturowe związane ze spuścizną gen. Józefa Wybickiego.

Unia od 2019 r. realizuje projekt „Sukces kobiety dawniej i dziś”, którego celem jest popularyzacja wielkopolskiej pracy organicznej w ujęciu historycznym i współczesnym. W 2023 r. w ramach realizacji zadania zorganizowano 4 warsztaty edukacyjne i 1 spotkanie historyczne, w których uczestniczyło łącznie 125 osób:

- 11 maja 2023 r. w dworcu w Ostrowieczku - „Ziemiański i współczesny wizerunek kobiet” - wykład o stroju ziemiańskim i warsztat o współczesnym dress code.
- 17 czerwca 2023 r. w pałacu w Brodnicy - „Marianna i róże – o savoir vivre i kulturze” - warsztat edukacyjny o dawnej kindersztubie, savoir vivre podczas przyjęć zasiadanych i niezasiadanych, organizacji przyjęć, komunikacji przy stole.
- 7 października 2023 r. w Muzeum Śremskim w Śremie – „Siła liderki – Empatia do siebie. Empatia do innych. Czyli jak budować pozytywne relacje i współpracującą społeczność” - zajęcia o komunikacji, motywacji i relacji opartej na współodczuwaniu.
- 21 października 2023 r. w Centrum Kultury w Książu Wlkp. – „Wolność w spódnicy zapisana” - zajęcia kreatywne z ręcznego szycia patchworkowych spódnic wolności. Ponadto, wspólnie z CK Książ Wlkp., zorganizowano w dniu 10 listopada 2023 r. w Bibliotece Publicznej w Książu Wlkp. wystawę pt.: „Spódnice wolności”, która towarzyszyła lokalnym obchodom Święta Niepodległości w Książu Wlkp.
- 7 grudnia 2023 r. w Szkole Podstawowej w Chwałkowie Kościelnym odbyło się spotkanie historyczne o Anieli Robaszyńskiej.

W 2024 r. w ramach projektu zorganizowano:

- spacer historyczny w Śremie - śladami niezwykłych kobiet w Śremie (18.05.2024 r.),
- 2 warsztaty edukacyjne „Kobiety dla ekoPLANETY” w Jaszkuwie (20.07.2024 r.) i „Budżet domowy dawniej i dziś” w Śremie (14.09.2024 r.),
- spotkanie historyczne „Maria Skarbek - niezwykła kobieta z Ostrowieczna” (06.07.2024 r.),
- kongres kobiet w Jarosławkach (08.11.2024 r.),
- wydano publikację „Układ - czyli savoir-vivre dawniej i dziś” w nakładzie 700 szt. wraz e-bookiem oraz e-booka ulotki dotyczącej dobrych praktyk

- w zakresie zero waste i ekonomii współdzielenia w ochronie zasobów naturalnych (ulotka po warsztacie „Kobiety dla ekoPLANETY),
- spotkanie promujące publikację „Układ ...” w Muzeum Śremskim (20.11.2024 r.).

We wszystkich działaniach udział wzięły 442 osoby. Wartość projektu „Sukces kobiecy dawniej i dziś to w 2023 r. 22 654,57 zł, w tym dofinansowanie ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego to 18 000,00 zł., zaś w 2024 r. 26 618,27 zł, z czego 21 000 zł to dofinansowanie ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego.

1.2. Obejmowanie patronatem działań na rzecz promocji dziedzictwa kulturowego powiatu.

W latach 2023-2024 Starosta Śremski obejmował patronatem honorowym następujące wydarzenia:

- Uwolnić Skowronka – impreza dla osób z niepełnosprawnością, podczas której uczestnicy pokonują trasę śladami miejsc zapisanych w kulturze i tradycji powiatu śremskiego - 17.05.2023 r.,
- XIV i XV Śremskie Zaduszki Muzyczne – 24-25.11.2023 r., 22-24.11.2024 r.,
- Obchody 770-lecia Śremu organizowane przez Towarzystwo Pomocy Potrzebującym im. Św. Brata Alberta „Nadzieja” w ramach projektu „Sami nie wiecie, co posiadacie” – 30.09.2023 r.,
- Powiatowy Konkurs Recytatorski pt. "W świecie twórczości Wisławy Szymborskiej" – organizowany przez Zespół Szkolno-Przedszkolny w Masłowie dla uczniów szkół podstawowych z powiatu śremskiego – finał 31.03.2023 r.,
- Konkurs "Z Wadowic do Rzymu - Powiatowy konkurs wiedzy o Janie Pawle II" – organizowany przez Szkołę Podstawową im. Jana Pawła II w Dąbrowie dla uczniów szkół podstawowych z powiatu śremskiego w jubileusz 20-lecia Szkoły – finał 18.05.2023 r.; druga edycja również została objęta patronatem Starosty Śremskiego i odbyła się 30.04.2024 r.,
- Festiwal Na Gotyckim Szlaku w Polsce Zachodniej – koncert La Tempesta - „Rosarium Virginis Mariae” - kościół pw. Św. Michała Archanioła w Dolsku – 23.09.2023 r. Festiwal organizowany jest przez Fundację Świat Możliwości.,
- Projekt "Dzień z Rotmistrzem" – organizowany przez Zespół Szkół Ekonomicznych im. Cyryla Ratajskiego w Śremie dla uczniów klas 7 i 8 szkół podstawowych z powiatu śremskiego – 05.12.2023 r.,
- Powiatowy Konkurs Recytatorski pt. "W Świecie Polskiej Literatury" – organizowany przez Zespół Szkolno-Przedszkolny w Masłowie dla uczniów szkół podstawowych z powiatu śremskiego – finał 15.03.2024 r.,
- Cykl "Ksiąscy Patroni 2024" – organizowany przez Gminę Książ Wlkp. cykl wydarzeń upamiętniających lokalne postacie: Emilię Szczaniecką, dr Maksymiliana Krybusa, Abpa Antoniego Baraniaka i Maksymiliana Cygalskiego. Wydarzenia odbywały się w 2024 r.,
- Jubileusz 80-lecia sformowania 6. batalionu dowodzenia Sił Powietrznych w Śremie – 24.05.2024 r.,
- Jubileusz 30-lecia ZSE w Śremie – w ramach Jubileuszu w roku 2024 odbyły się imprezy, wydarzenia, konkursy oraz uroczysta gala 04.10.2024 r.

1.3. Współorganizacja cyklicznych imprez folklorystycznych.

Dnia 27 sierpnia 2023 r. odbyły się Dożynki Powiatowo-Gminne w Książu Wlkp., organizowane przez powiat śremski i gminę Książ Wielkopolski. Tradycyjnie rozpoczęła je msza święta dziękczynna w Kościele pw. NMP Wniebowziętej i św. Mikołaja, po której barwny korowód udał się na część oficjalną imprezy do ksiąskiego amfiteatru. Obrzęd dożynkowy wykonany został przez Zespół Folklorystyczny „Wielkopole” , który powstał w styczniu 1962 roku i działa w strukturach Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu. Lokalne potrawy i wypieki serwowały Koła Gospodyń Wiejskich z Kołacina, Pyszącej, Zakrzewic, Chrzastowa, Włociejewic-Ługów i Nieślabina.

Dożynki Powiatowo-Gminne w 2024 r. odbyły się w Dalewie, a ich organizatorem był powiat śremski i gmina Śrem. Uroczystość rozpoczęła się mszą świętą dziękczynną w Kościele pw. św. Wojciecha, a następnie przeniosła na pobliskie boisko sportowe. Obrzęd dożynkowy ponownie został wykonany przez Zespół Folklorystyczny „Wielkopole”. Swoje stoiska przygotowały Koła Gospodyń Wiejskich z Dalewa, Wyrzeki, Mórki, Zbrudzewa, Dąbrowy, Psarskiego i Lucin, a także lokalni przedsiębiorcy. Stoisko przygotowały także koła łowieckie: Ostoja ze Śremu i Knieja z Książa Wielkopolskiego.

1.4. Organizacja imprez z zakresu kultury propagujących historię i tradycję o charakterze ponadgminnym oraz upowszechnianie kultury w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W latach 2023-2024 powiat śremski był organizatorem powiatowych obchodów Narodowego Dnia Niepodległości 11 listopada. Każdorazowo w programie obchodów znalazły się: msza św. za Ojczyznę w Kościele Garnizonowym w Śremie, złożenie wiązanek pod kwaterą Powstańców Wielkopolskich na Cmentarzu Staromiejskim, uroczysty przemarsz na śremski rynek, odśpiewanie Hymnu Państwowego, odczytanie Apelu Pamięci oraz wspólne odśpiewanie pieśni patriotycznych. Obchody co roku gromadzą mieszkańców powiatu śremskiego, przedstawiciele samorządów, służb mundurowych, jednostki wojskowej, szkół i organizacji pozarządowych. W uroczystości czynnie uczestniczą: Orkiestra Dęta Towarzystwa Muzycznego im. M. Zielińskiego w Śremie, poczty sztandarowe, kompania honorowa śremskiej jednostki wojskowej, harcerze Hufca ZHP Śrem im. Mazurka Dąbrowskiego, kadeci z Zespołu Szkół Technicznych w Śremie, uczniowie Zespołu Szkół Politechnicznych w Śremie niosący biało-czerwoną flagę oraz przedstawiciele Klubu Motocyklowego działającego przy szkole. Tradycją wydarzenia jest odśpiewanie na koniec uroczystości pieśni patriotycznych. W 2023 roku odśpiewano pieśń „My, Pierwsza Brygada”, która od 2007 roku jest Pieśnią Reprezentacyjną Wojska Polskiego, natomiast w 2024 odbył się krótki koncert, podczas którego można było usłyszeć „Szara Piechota”, „Wojenko, Wojenko” czy też „Przybyli Ułani”.

W 2024 r. powiat śremski wsparł organizację powiatowych obchodów Narodowego Dnia Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”, w ramach których 7 i 9 marca w Katolickim Centrum Edukacji i Kultury im. św. Jana Pawła II w Śremie odbył się spektakl teatralny pt. „Rotmistrz Pilecki. Żołnierz Niezłomny”. Występ został przygotowany

i zrealizowany przez społeczność KCEK, przy udziale profesjonalnych muzyków wykonujących muzykę na żywo. Wystawione zostały 3 spektakle – 2 dla mieszkańców powiatu śremskiego i jeden dla grup młodzieży ze szkół ponadpodstawowych powiatu śremskiego.

Przedstawiciele powiatu śremskiego w latach 2023-2024 tradycyjnie brali udział w wielu inicjatywach historyczno-kulturalnych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, instytucje i organizacje pozarządowe, w tym m.in.: Turnieje Strzeleckie Kurkowego Bractwa Strzeleckiego w Śremie, uroczystości Pamięci Ofiar Katyńskich, rocznice wybuchu II wojny światowej, rocznice wybuchu Powstania Wielkopolskiego, rocznice Narodowego Święta Niepodległości, uroczystości Narodowego Święta Trzeciego Maja, rocznice Narodowego Dnia Zwycięstwa, Dożynki Powiatowo-Gminne, 175. rocznica Bitwy o Książ, rocznice sformowania 6. batalionu dowodzenia i 6. batalionu chemicznego Sił Powietrznych w Śremie, uroczystości Święta Wojska Polskiego, rocznice Rozstrzelania Obywateli Ziemi Śremskiej oraz Dolskiej i Książkiej, 75-lecie Zespołu Szkół Rolniczych w Grzybnie, etc.

Zarząd Powiatu w Śremie w 2023 i 2024 roku rozdysponował środki w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego.

Dotacje otrzymały poniższe organizacje:

Lp.	Nazwa organizacji pozarządowej	Tytuł zadania	Kwota dotacji na realizację zadania
2023 rok			
1	Fundacja na Rzecz Rewaloryzacji Miasta Śrem	„XVII Gala Wolontariatu”	10.000,00 zł
2	Towarzystwo Miłośników Ziemi Śremskiej	„Rewitalizacja elementów Parku Miejskiego im. Powstańców Wielkopolskich 1918/1919 w Śremie z okazji Jubileuszu 135-lecia jego założenia”	8.000,00 zł
3	Towarzystwo Muzyczne im. Mariana Zielińskiego w Śremie	Szkolenia muzyczne	10.000,00 zł

Lp.	Nazwa organizacji pozarządowej	Tytuł zadania	Kwota dotacji na realizację zadania
4	Śremskie Stowarzyszenie Śpiewackie im. Stanisława Moniuszki	Wyjazdowe warsztaty szkoleniowe połączone z koncertem promującym Powiat Śremski	5.000,00 zł
5	Stowarzyszenie na rzecz wsi Nowieczek	Wspieranie inicjatyw kulturalnych i projektów służących ochronie dziedzictwa narodowego. „Śladami Jakuba Wojciechowskiego – Kronikarza z Nowca”	3.000,00 zł
2024 rok			
1	Fundacja na Rzecz Rewaloryzacji Miasta Śrem	„XVIII Gala Wolontariatu”	12.000,00 zł
2	Towarzystwo Miłośników Ziemi Śremskiej	„Z Janem Kochanowskim za pan brat”	12.000,00 zł
3	Towarzystwo Muzyczne im. Mariana Zielińskiego w Śremie	Udział Towarzystwa Muzycznego im. Mariana Zielińskiego w Międzynarodowym Festiwalu KOSTOSKI 2024 w Macedonii Północnej	10.000,00 zł
4	Śremskie Stowarzyszenie Śpiewackie im. Stanisława Moniuszki	Wyjazdowe warsztaty szkoleniowe połączone z koncertem promującym Powiat Śremski	5.000,00 zł

Lp.	Nazwa organizacji pozarządowej	Tytuł zadania	Kwota dotacji na realizację zadania
5	Stowarzyszenie na rzecz wsi Nowieczek	Chów przyzagrodowy gęsi wielkopolską tradycją –popularyzacja tradycyjnych staropolskich potraw z gęsiny jako zachowanie lokalnego dziedzictwa narodowego”	10.000,00 zł
6	Stowarzyszenie Na Rzecz Wsi Bodzyniewo	Dzień Bodzyniewa	8.000,00 zł
7	Fundacja Pod Skrzydłami	„Seniorem być”	10.000,00 zł

Ponadto w 2023 r. Zarząd Powiatu w Śremie przyznał w tzw. małych grantach dotacje w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego dla:

- Fundacji „Pod Skrzydłami” na zadanie „Kulturalny Piknik w Parku” w kwocie 2.700,00 zł. Piknik odbył się 1 lipca 2023 r. i skierowany był do mieszkańców powiatu śremskiego, w szczególności wsi Psarskie. W ramach wydarzenia zaplanowano występ kulturalny, który odbył się na terenie zespołu pałacowo-parkowego, wpisanego do rejestru zabytków.
- Śremskie Stowarzyszenie Jasny Horyzont na zadanie „Powiat śremski oczami dzieci niepełnosprawnych” w kwocie 1.300,00 zł – listopad/grudzień 2023 r. W ramach zadania odbyły się piesze wycieczki dla łącznie 30 uczestników (osoby niepełnosprawne i pełnosprawne) w wieku od 4 roku do 16 lat z terenu Powiatu Śremskiego. Zadanie miało na celu zapoznanie dzieci ze Śremem i najcenniejszymi zakątkami, które dotąd nie zostały odkryte. Po wycieczkach dzieci pod okiem specjalistów i wolontariuszy przygotowały prace artystyczne w przestrzeni 3D promujące powiat śremski.

W 2024 roku społeczność Zespołu Szkół Ekonomicznych w Śremie obchodziła 30-lecie działalności i z tej okazji odbył się szereg wydarzeń mających na celu uczczenie tej rocznicy oraz postaci patrona – Cyryla Ratajskiego. Wydarzenia te skierowane były nie tylko do społeczności szkolnej, lecz także do mieszkańców powiatu śremskiego i podkreślały ważność lokalnej historii, działalności społecznej i patriotyzmu. Wśród najważniejszych wydarzeń wymienić można: Koncert Francois

TRIO 02.03.2024 r., piknik jubileuszowy 07.06.2024 r. oraz galę 30-lecia Zespołu Szkół Ekonomicznych 04.10.2024 r.

Dnia 22 września 2023 r. w Zespole Szkół Rolniczych w Grzybnie odbyła się uroczystość z okazji 75-lecia szkoły, połączona z nadaniem imienia Gen. Józefa Rufina Wybickiego oraz przekazaniem sztandaru szkołom wchodzącym w skład Zespołu. Na pamiątkę obchodzonego Jubileuszu na terenie szkoły został zasadzony młody dąb – klon dębu rosnącego przy rodzinnym domu Wybickiego w Będominie. Jubileusz był również okazją do reaktywacji Zespołu Folklorystycznego Chabry, który dał jednorazowy występ podczas uroczystości.

1.5. Wspieranie aktywności lokalnej mającej na celu ochronę zabytków, wspieranie działań oraz współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi w sferze ochrony zabytków.

Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego - Śremski Ośrodek Wspierania Małej Przedsiębiorczości była koordynatorem i pomysłodawcą sadzenia pomnikowych klonów dębu Wybickiego z Będomina, które zostały przekazane nieodpłatnie przez Instytut Dendrologii PAN w Kórniku. Realizację projektu rozpoczęto w 2022 r. podczas Roku Józefa Wybickiego. W 2023 r. posadzono 4 klony dębów w następujących miejscach: na terenie ogrodu Muzeum Śremskiego, przed Urzędem Gminy w Brodnicy, na terenie parku przy Zespole Szkół Rolniczych w Grzybnie oraz przy Centrum Kultury Książ Wlkp., a w 2024 r. posadzono 1 klon dębu w Esterpolu. Sadzenie klonów odbywało się podczas lokalnych uroczystości związanych z gen. Józefem Wybickim i Esterą Wybicką. Szacunkowa wartość każdego klonu to koszt ok. 30 000 zł, koszty sfinansował Instytut Dendrologii PAN w Kórniku.

Unia zrealizowała również w 2024 r. projekt „Mój fyrtel - JEZIORANY” o charakterze społecznym, międzypokoleniowym, uświadamiającym mieszkańcom Osiedla Jeziorany znaczenie kultury dla rozwoju osobowego i społecznego. Jego celem była popularyzacja i zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego osiedla Jeziorany w Śremie, a także integracja i aktywizacja jego mieszkańców. Zrealizowane zadania to:

- organizacja 4 spotkań z mieszkańcami w celu pozyskania informacji i zdjęć archiwalnych - 65 osób,
- wydanie folderu z ilustrowaną mapą wrażeń osiedla Jeziorany w nakładzie 5000 egz. wraz z e-bookiem,
- organizacja spotkania podsumowującego i spaceru po fyrtlu z udziałem 26 osób,
- opracowanie projektu graficznego albumu w formie e-booka ze zdjęciami archiwalnymi mieszkańców osiedla i jego sympatyków.

wartość projektu to 25 838,94 zł, z czego 20 000 zł to dofinansowanie ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego.

2. Wsparcie na wnioski zainteresowanych podmiotów przedsięwzięć samorządów gminnych związanych z rozwojem infrastruktury turystycznej

Działania w tym kierunku zakładają wsparcie realizacji zadań z zakresu rozwoju turystyki lokalnej realizowanych przez gminy powiatu śremskiego. Szczególny nacisk kładziony jest na turystykę związaną z popularyzacją miejsc i szlaków położonych w pobliżu obiektów zabytkowych. Realizacja kierunku uzależniona jest w dużej mierze od działań podejmowanych przez samorządy gminne w zakresie rozwoju lokalnej infrastruktury turystycznej. W kolejnych punktach przedstawiono poszczególne zadania.

2.1. Wsparcie podejmowanego przez gminy zagospodarowania miejsc atrakcyjnych turystycznie, m.in. szlaków kulturowych, ścieżek edukacyjnych, tras rowerowych, przystani żeglarskich itp.

Budynek Liceum Ogólnokształcącego im. Gen. J. Wybickiego jest jednym z punktów *Miejskiej trasy turystycznej po prawobrzeżnym Śremie*, powstałej w 2008 roku.

W ramach wsparcia zagospodarowania miejsc atrakcyjnych turystycznie zrealizowano poniższe inicjatywy:

- 4 imprezy „Rowerem do...” – organizatorem była Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego. Wydarzenia odbyły się przy wsparciu gmin: Brodnica, Dolsk, Książ Wlkp. i Śrem,
- Regaty Żeglarskie – w latach 2023-2024 Klub Żeglarki Odlewnik realizował cykl regat na Jeziorze Grzymiśławskim. Zadanie odbywało się w ramach dotacji z budżetu powiatu śremskiego,
- Rajdy rowerowe w rocznicę śmierci Maksymiliana Cygalskiego. Corocznie uczniowie wraz z opiekunami z Zespołu Szkół Politechnicznych im. Powstańców Wielkopolskich w Śremie uczestniczą w rajdzie do Zawór, który rozpoczyna się w szkole przy Pomniku Powstańców Wielkopolskich.

2.2. Promowanie istniejących szlaków turystycznych i ścieżek rowerowych przebiegających w pobliżu obiektów zabytkowych.

Na stronie www.powiat-srem.pl znaleźć można wykaz aktualnych szlaków rowerowych i pieszych na terenie powiatu śremskiego. Administrowaniem siecią znakowanych szlaków rowerowych regionu śremskiego – 327 km – zajmuje się Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego – Śremski Ośrodek Wsparcia Małej Przedsiębiorczości. Jest to działanie całoroczne bez nakładów finansowych.

Od 1999 r. Unia co roku realizuje dwie imprezy z cyklu „Rowerem do...”, których celem jest zaspokajanie potrzeb mieszkańców województwa wielkopolskiego, a w szczególności upowszechnianie turystyki i krajoznawstwa oraz edukacji krajoznawczej wśród dzieci i młodzieży, osób dorosłych, seniorów, a także popularyzacja walorów turystycznych województwa wielkopolskiego wśród turystów przybywających do Wielkopolski. W 2023 r. imprezy „Rowerem do...” zostały zorganizowane 13 maja na plaży miejskiej w Dolsku i 16 września na terenie szkoły

podstawowej w Dąbrowie. Udział w nich wzięło łącznie 500 osób, z czego 424 to odbiorcy zadania – rowerzyści. Wartość projektu w 2023 r. to 21 261,85 zł, w tym dofinansowanie ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego 15 000,00 zł. W 2024 r. imprezy zostały zorganizowane 11 maja na terenach rekreacyjnych w Jarosławkach i 21 września na terenie Szkoły Podstawowej w Brodnicy. Udział w nich wzięło łącznie 350 osób, z czego 322 osoby to odbiorcy zadania – rowerzyści. Wartość projektu w 2024 r. to 20 083,17 zł, w tym dofinansowanie ze środków Samorządu Województwa Wielkopolskiego 15 000,00 zł.

Unia każdego roku w kwietniu promuje sieć szlaków rowerowych podczas wydarzenia „Rowerem bezpiecznie” organizowanego przez Klub Relax w Śremie, a które jest dedykowane uczniom klas trzecich szkół podstawowych z terenu Gminy Śrem. Działanie prowadzone jest bez dodatkowych nakładów finansowych.

3. Dostęp do informacji na temat źródeł finansowania ochrony zabytków

Zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 2024, poz. 1292) w ramach sprawowania opieki nad zabytkami osoba fizyczna lub jednostka organizacyjna posiadająca tytuł prawny do zabytku wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu, ograniczonego prawa rzeczowego albo stosunku zobowiązaniowego finansuje prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy tym zabytku. Źródłem finansowania ochrony i opieki nad zabytkami mogą być m.in. środki Unii Europejskiej. W poniższym punkcie przedstawiono realizowane zadanie.

3.1. Wspieranie właścicieli i dysponentów obiektów zabytkowych w procesie korzystania z funduszy Unii Europejskiej w zakresie opieki nad zabytkami poprzez bieżące zamieszczanie na stronie internetowej powiatu dostępnych samorządowi informacji dot. możliwości pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych, ułatwiających właścicielom oraz zarządom obiektów zabytkowych terminowe i prawidłowe składanie stosownych wniosków.

Właściciele zabytków mogą korzystać z różnych źródeł finansowania, m.in. środków rządowych, samorządowych lub unijnych.

Trwającym obecnie programem regionalnym są Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 (wcześniej był to Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020). Właściciele obiektów zabytkowych mogą realizować działania w Priorytecie 7: *Fundusze europejskie na wielkopolskie inicjatywy lokalne*. Szczegółowe informacje o aktualnych naborach można znaleźć na stronie internetowej Funduszy Europejskich oraz na stronie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego.

W latach 2023-2024 Zarząd Województwa Wielkopolskiego, jako instytucja zarządzająca Programem Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027, ogłosił nabór wniosków w 2 działaniach: 07.01 *Rewitalizacja* oraz 07.03 *Kultura i turystyka*. Informacje o tych naborach pojawiły się na stronie powiatu śremskiego (www.powiat-srem.pl) kolejno 17.12.2024 r. i 04.06.2024 r., czyli w momencie ogłaszania naborów. Obydwa nabory zostały już zakończone.

W działaniu 07.01 *Rewitalizacja* (16.12.2024 – 28.03.2025) wsparciem objęto działania niekomercyjne na rzecz rewitalizacji obszarów zdegradowanych, przemysłowych i powojennych na obszarach miejskich i innych niż miejskie. O dofinansowanie mogły ubiegać się: administracja rządowa, jednostki samorządu terytorialnego, jednostki organizacyjne działające w imieniu jednostek samorządu terytorialnego, kościoły i związki wyznaniowe, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, policja, straż pożarna i służby ratownicze, uczelnie.

W działaniu 07.03 *Kultura i turystyka* (03.06.2024 – 25.10.2024) wsparciu podlegały działania takie, jak: zachowanie i modernizacja obiektów dziedzictwa kulturowego, udostępnianie i ułatwianie dostępu do dóbr kultury oraz zastosowanie nowoczesnych technologii (wyłącznie jako element projektu), rozwój i zwiększenie dostępności infrastruktury do prowadzenia działalności kulturalnej, turystyczne szlaki tematyczne i produkty turystyczne, ułatwienie dostępu do szlaków turystycznych (wyłącznie jako element projektu). O dofinansowanie mogły ubiegać się m.in.: instytucje kultury, instytucje sportu, parki narodowe i krajobrazowe, jednostki naukowe, kościoły i związki wyznaniowe, niepubliczne instytucje kultury, organizacje pozarządowe, partnerstwa publiczno-prywatne, pozarządowe organizacje turystyczne, uczelnie, wspólnoty, spółdzielnie mieszkaniowe i TBS, MŚP (małe i średnie przedsiębiorstwa).

Ponadto na stronie internetowej powiatu śremskiego ukazały się następujące komunikaty skierowane do właścicieli zabytków:

- 12.02.2024 r. - konkurs architektoniczny "Lider Dostępności 2024" Stowarzyszenia Przyjaciół Integracji i Towarzystwa Urbanistów Polskich. Konkurs miał na celu nagradzanie rozwiązań urbanistycznych i architektonicznych, które przyczyniają się do tworzenia bardziej dostępnych przestrzeni dla wszystkich grup użytkowników, w tym osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Kapituła przyznawała nagrody w 8 kategoriach, w tym za obiekt zabytkowy.
- 18.03.2024 r. – informacja o uldze podatkowej na zabytki dla osób fizycznych. Ulgę wprowadzono w roku 2022 przepisami Polskiego Ładu i obowiązuje na: dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego, obiekty techniki, a zwłaszcza kopalnie, huty, elektrownie i inne zakłady przemysłowe. Informacja została przygotowana przez Narodowy Instytut Konserwacji Zabytków (obecnie Narodowy Instytut Dziedzictwa).
- 07.10.2024 r. - nabór do programu "Ochrona Zabytków 2025" Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Pierwszy nabór ruszył już 4 października 2024 r. Program zakłada zarówno dofinansowanie planowanych prac przy zabytkach, jak i refundacje prac już wykonanych.
- 20.12.2024 r. - nabór do Programów Ministra KiDN "Miejsca pamięci i trwałe upamiętnienia w kraju" oraz "Groby i cmentarze wojenne w kraju". Celem programów jest ochrona obiektów utrwalających tożsamość narodową i pamięć historyczną, pogłębianie i upowszechnianie wiedzy na temat walk i męczeństwa, rozwój infrastruktury obiektów utrwalających tożsamość narodową i pamięć historyczną. Każdy z programów jest podzielony na dwa nabory. Wnioski składać można było do 14.01.2025 r.

W ramach rządowych źródeł finansowania uruchomiony został Rządowy Program Odbudowy Zabytków. Jest to Program, który wsparł samorządy w poprawieniu

stanu, odbudowie i remontach obiektów zabytkowych przyczyniając się tym samym do poprawy ich stanu i uchroni przed degradacją i niszczeniem.

W ramach ww. Programu w powiecie śremskim w latach 2023-2024 przyznano poniższe dofinansowania:

- Renowacja organów w kościele pw. św. Katarzyny w Brodnicy,
- Konserwacja i restauracja witraży w nawie głównej wraz z oszkleniami ochronnymi w Kościele pw. św. Antoniego Padewskiego w Książu Wlkp.,
- Modernizacja dachu w Szkole Podstawowej nr 2 w Śremie,
- Gruntowny remont dachu XV-wiecznego kościoła parafialnego - farnego pw. Św. Michała Archanioła w Dolsku,
- Modernizacja dachu i wymiana parkietu w zabytkowych budynkach Liceum Ogólnokształcącego im. Gen. Józefa Wybickiego w Śremie,
- Modernizacja zabytkowego budynku wraz z ogrodzeniem byłej szkoły podstawowej w Żabnie, obecnie pełniącego funkcję przedszkola,
- Kościół drewniany pw. św. Jakuba Apostoła w Żabnie z 1789r. Wieża kościoła - pierwszy etap prac,
- Renowacja zabytkowych organów piszczałkowych z 1892 r. oraz konserwacja prospektu organowego i balustrady w Kościele pw. św. Marcina Biskupa w Mchach,
- Renowacja wieży kościelnej wraz z wymianą pokrycia dachowego w Kościele Parafialnym p.w. św. Michała Archanioła w Chwałkowie Kościelnym,
- Kościół drewniany z 1789r pw. św. Jakuba Apostoła w Żabnie. Etap prac konserwatorskich związany z drewnianą elewacją kościoła od wieży do naw bocznych,
- Modernizacja zabytkowego budynku starej szkoły podstawowej w Brodnicy, obecnie pełniącego funkcję Biblioteki Publicznej Gminy Brodnica,
- Remont dachu oraz termomodernizacja budynku w Mszczyczynie,
- Renowacja elewacji budynku zabytkowego dworu w Chrzastowie służącego celom oświatowym,
- Odrestaurowanie elewacji budynku zabytkowej Szkoły Podstawowej nr 2 w Śremie,
- Modernizacja budynku dworu w zespole dworskim w Grzybnie,
- Modernizacja wejścia głównego do budynku Starostwa Powiatowego w Śremie.

Wioletta Jastrzębek

Naczelnik
Wydziału Oświaty, Kultury, Sportu
i Promocji Powiatu